

Wstęp

Percepcja zmysłowa stanowi podstawowe źródło odbierania informacji ze świata zewnętrznego, a wzrok uważany jest za najważniejszy zmysł człowieka, dzięki któremu poznaje on i postrzega świat wokół siebie. Panuje przekonanie, że coś się wie dopiero wtedy, kiedy to coś się zobaczy. Często więc percepcja czysto fizyczna zmienia się w intelektualną (kognitywną).

Monografia *Widzę, więc wiem* poświęcona jest naukowej refleksji nad relacją pomiędzy wzrokiem/widzeniem/postrzeganiem a wiedzą i poznawaniem rzeczywistości.

W niniejszym tomie wyniki badań nad wzrokową percepcją rzeczywistości i poznaniem przedstawiają badaczki i badacze reprezentujący językoznawstwo, literaturoznawstwo, kulturoznawstwo, filmoznawstwo, psychologię i pedagogikę. W swoich tekstach pokazują często interdyscyplinarne podejście w interpretacji lub korzystają z dorobku innych dziedzin.

W części językoznawczej pt. *Spojrzenie na zagadnienia językoznawcze* autorki i autorzy koncentrują się na wspomnianej problematyce w językach słowiańskich i języku angielskim, tak więc w monografii znajdziemy teksty dotyczące pola semantycznego percepcji wzrokowej w języku polskim i rosyjskim (Natalia Ananiewa), analizę czasownika *гледам* w języku bułgarskim (Mariola Walczak-Mikołajczakowa), analizę metafor synestezyjnych w języku angielskim i serbskim (Bojana Komaromi i Biljana Radić-Bojanić), analizę leksemu *oko* w języku serbskim z perspektywy derywatologii (Gordana Štasi) i psycholingwistyki (Gordana Štrbac), przegląd środków leksykalnych służących do werbalizacji pojęcia WIDZENIE w znaczeniu kognitywnym w językach: bułgarskim, czeskim, polskim i słoweńskim (Joanna Bilińska-Brynk, Milena Hebal-Jeziarska, Iliana Genew-Puhalewa), jak też prace na temat kolokacji (Magdalena Baer) i wizualnego przedstawiania relacji formalnych w składni języka serbskiego i polskiego (Predrag Obućina). Połączenie modalności zmysłowych zawarte jest w opisie teoretycznym autorstwa Eleonory Shestakowej, zajmującej się pamięcią smaku i zapachu w wizualności kulinarnego mediatekstu z perspektywy medialingwistyki.

W drugiej części niniejszej monografii, zatytułowanej: *Widzenie literatury*, autorki i autorzy dostarczają nam ważne prace, w których przeplatają się analizy wizualnego i audytywnego elementu w poezji chorwackiej (Ivana Čagalj) i prozie polskiej (Magdalena Krzyżanowska), widzenie języka w wierszach poety Jacka Guttorowa (Jerzy Borowczyk i Krzysztof Skibski), multifunkcjonalność surrealistycznego widzenia rzeczywistości w utworach Brunona Schulza (Dimitrina Hamze), jak również czytanie polskiej baśni dramatycznej w okresie 1890-1918 w kontekście komedii dell'arte (Magda Nabiałek), podczas gdy Ante Jerić zajmuje się filozoficznym zagadnieniem „czytania myśli” w kontekście kognitywistycznego badania literatury.

Ostatni blok tematyczny pt. *Pogląd na kulturę i społeczeństwo* stanowią prace z dziedziny: kulturoznawstwa, nauk społecznych, filmologii, fotografii, psychologii i pedagogiki. W pracy Beaty Hoffman pomija się element olfaktoryczny, aby przez przedstawianie rozwoju historycznego flakonów wzmocnić znaczenie ich aspektu wizualnego. Katarzyna Kurowska rozpatruje filmowe obrazy jedzenia z perspektywy gastrofizyki i łączy smakowe i olfaktoryczne doznania z wizualnymi. Śladem przeszłości podążają prace Ivy Trifonovej oraz Anny Weroniki Brzezińskiej i Małgorzaty Fabiszak. O fotografii jako źródle historycznym piszą Mirča Maran i Virđinija Popović, podczas gdy Magdalena Jankowska zajmuje się widzeniem człowieka w obiektywie fotografki Stanisławy Kostić. Na część psychologiczną i pedagogiczną składają się prace dotyczące wzorców aktywności okołoruchowej u uczniów z dysleksją (Oksana Vladimirovna Zashchirinskaia i Svetlana Arcadievna Kotova) oraz w pracy z osobami niewidomymi i niesłyszącymi (Barbara Jarysz-Markaj).

Czytelniczkom i czytelnikom przekazujemy do rąk monografię obejmującą 23 prace w językach: bułgarskim, angielskim, chorwackim, polskim, rosyjskim i serbskim. Mamy nadzieję, że posłuży jako solidna baza do nowych badań interdyscyplinarnych (nie tylko) zmysłu wzroku.

Redaktorzy